

MEMO

Aan: de lokale driehoeken
 Van: korpschef
 D.d: 13 januari 2005
 Betreft: identificatieplicht

Per 1 januari 2005 is de identificatieplicht uitgebreid. De Wet op de Identificatieplicht is gewijzigd dmv de Wet op de uitgebreide Identificatieplicht.

De reden voor de uitbreiding van de identificatieplicht is de handhaving en toezicht door de overheid over de gehele linie te versterken. Het is geenszins de bedoeling om de bewegingsvrijheid van burgers te beperken en een onevenredige inbreuk te maken op hun persoonlijke levenssfeer. Deze plicht geldt nu voor alle burgers van 14 jaar en ouder. Deze wet is niet bedoeld om losse identiteitscontroles te houden met als enige doel de handhaving van de identificatieplicht. De strafbaarstelling is opgenomen in art 447^e WvSR.

Bevoegdheden

De bevoegdheid om burgers naar een identiteitsbewijs te vragen kan alleen worden gebruikt als dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor een goede taakuitoefening (ogv art 8 PW) van de politie en andere buitengewone opsporingsambtenaren. Wanneer de identiteit van iemand bekend is, is het niet op zijn plaats om inzage in een identificatiebewijs te vorderen.

Bij het opmaken van een (mini)proces verbaal terzake van het niet voldoen aan de identificatieplicht moet worden vermeld in welk kader de inzage van het identiteitsbewijs is gevorderd. In het proces verbaal moeten daarom de feiten en omstandigheden worden vermeld op basis waarvan de opsporingsambtenaar het redelijkerwijs noodzakelijk heeft geacht de inzage van een identiteitsbewijs te vorderen. Het is dus niet voldoende om in het proces verbaal aan te geven dat de bevoegdheid tot het vorderen van een identiteitsbewijs de controle plaatsvond op grond van één van de drie politietaken, te weten: strafrechtelijke handhaving, handhaving van de openbare orde of hulpverlening.

In de aanwijzing van het College van procureurs-generaal is een aantal voorbeelden gegeven, van situaties, waarin identiteitscontrole aangewezen kan zijn:

- een auto rijdt 's nachts rond op een industrieterrein;
- er vindt op straat of in een café een schietpartij plaats en het is relevant voor het onderzoek om de identiteit van (mogelijke) getuigen vast te stellen;
- hangjongeren veroorzaken overlast in de openbare ruimten;
- er woedt een brand en de (mogelijke) brandstichter zou zich kunnen bevinden tussen de toegestroomde belangstellenden;
- bij evenementen zoals voetbalwedstrijden en demonstraties in geval van rellen of dreiging van het ontstaan van rellen;
- bij onrust of dreigend geweld in uitgaansgebieden en/of openbare manifestaties waarbij gevaar van ordeverstoring aanwezig is.

Bewaken en beveiligen In het kader van Bewaken en Beveiligen is in Haaglanden een aantal locaties aangewezen waarbij specifieke bewakingsmaatregelen zijn genomen. De bewaking van deze objecten is in handen van Bureau Orde en Bewaking. Ook voor deze bewakings- en beveiligingstaak geldt dat de vordering tot het tonen van een identiteitsbewijs uitsluitend wordt gedaan voor zover noodzakelijk voor een redelijke taakuitoefening. In dit kader is de Haagse driehoek van oordeel dat het uit ogenschijnlijk toeristisch oogpunt (eenmalig) fotograferen van een bewaakt object op zich onvoldoende reden is om een identiteitsbewijs te vragen. Zeker indien fotograferen of (meermalen) langsrijden onderdeel lijken te zijn van een stelsel van gedragingen die wijzen op bijvoorbeeld voorverkenning van het bewaakte object, kan en moet gevraagd worden om een identiteitsbewijs. Bij bewaken en beveiligen blijft het al dan niet vorderen van een identiteitsbewijs steeds een zelfstandige afweging van de betrokken politiefunctaris. Het vorderen van een identiteitsbewijs kan nimmer uitsluitend plaatsvinden op verzoek of aanwijzing van een derde.

Het niet voldoen aan een vordering tot identificatie is strafbaar gesteld in WvSr. artikel 447e. Het is van groot belang dat, indien er enige verdenking blijft bestaan, de verkregen informatie onverwijld aan het Bureau Regionale Informatie wordt doorgegeven, zodat daar, al dan niet in samenhang met andere informatie, kan worden beoordeeld of verder onderzoek noodzakelijk is.

Handhaving

De hoofdregel voor het OM is dat er weinig ontsnappingsmogelijkheden zijn voor mensen die geen identiteitsbewijs bij zich dragen. Er zijn daarop twee uitzonderingen: namelijk een verward of gestoord persoon, die op straat wordt aangetroffen of de situatie waarin iemand het identiteitsdocument op het bureau laat langsbrengen (toonplicht). Bij het niet voldoen aan de identificatieplicht wordt gepoogd om door de toepassing van dwangmiddelen alsnog de identiteit van betrokkenen te achterhalen. De strafmaat is in de feitcode D 517 opgenomen, de sanctie is een OM transactie van € 50 voor volwassenen en voor jeugdigen van 14 – 16 jaar een OM transactie van € 25.

Het registreren van de gecontroleerde personen is op grond van het de huidige Wet politieregisters alleen mogelijk als dat vastleggen noodzakelijk is voor het uitoefenen van de politietaak. Indien de identiteitscontrole niet in een proces verbaal ter zake of in een proces verbaal bij de samenloop van delicten is vastgelegd zal met ingang van 1/1/05 vastlegging hiervan in de dagrapportage moeten plaatsvinden.

Handhaving in het openbaar vervoer. Voor de overtreding van de identificatieplicht uit de Wet Personenvervoer 2000 geldt een aparte regeling. De verplichting desgevraagd inzage van een identiteitsbewijs te tonen ontstaat pas wanneer is vastgesteld dat de reiziger zwartrijdt. Het niet voldoen aan de identificatieplicht is in dit geval geen zelfstandig strafbaar feit, maar een strafverhogende omstandigheid bij het grondfeit zwartrijden. In afwijking van de algemene strafrechtelijke ondergrens van twaalf jaar, die overigens wel geldt bij overtreding van de identificatieplicht uit de Wet personenvervoer 2000, is overtreding van art. 447^e WvSr eerst strafbaar als degene die zich niet geïdentificeerd heeft veertien jaar of ouder is.

Vreemdelingentoezicht. Deze wet geeft geen aanvullende bevoegdheid ten opzichte van het vreemdelingentoezicht. De bevoegdheid inzage te vorderen in een identiteitsbewijs schept geen bevoegdheid tot het overgaan op identiteitscontroles die uitsluitend gebaseerd zijn op buitenlands uiterlijk.

Omdat het hier nieuw beleid betreft is heeft IBT besloten om in het eerste kwartaal van 2005 dit onderwerp in het lesprogramma (in het theoretisch gedeelte van geweldsbeheersing) op te nemen.

Identiteitsbewijzen

Voor personen met een Nederlandse identiteit zijn het paspoort, de Nederlandse identiteitskaart en het rijbewijs aangewezen als geldige documenten. Vreemdelingen kunnen zich legitimeren met documenten zoals opgenomen in de Vreemdelingenwet 2000, zoals het vreemdelingendocument. Uiteraard kunnen toeristen zich identificeren met het paspoort van hun land. Er moet altijd (extra) aandacht worden gegeven aan de echtheidskenmerken van de genoemde documenten. Zie basisregister reisdocumenten en VIS (verificatie en informatiesysteem van KLPD)

Voorstel:

De directie politie Haaglanden verzoekt deze notitie ter info aan alle lokale driehoeken te sturen.

Op intranet volgt een korte instructie waarin aangegeven wordt dat de identificatieplicht geen doel op zich is maar een instrument en dat bij het ontbreken van een identificatiebewijs de komende tijd strikt gehandhaafd dient te worden.

1 februari '05

Identificatieplicht

Vanaf 1 januari geldt in Nederland een identificatieplicht voor iedereen die ouder is dan 14 jaar. De reden voor de uitbreiding van deze plicht is om handhaving en toezicht door de overheid over de gehele linie te versterken. Wanneer het noodzakelijk is voor een goede taakuitvoering van politie en andere buitengewone opsporingsambtenaren kan om een identiteitsbewijs worden gevraagd; het is niet toegestaan het identiteitsbewijs in te nemen.

In de praktijk komt het erop neer dat niet 'zomaar' om een identiteitsbewijs mag worden gevraagd. Daar moet een aanleiding voor zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand een overtreding of misdrijf begaat of zich verdacht gedraagt. In de aanwijzing van het college van procureurs-generaal is een aantal voorbeelden gegeven van situaties waarin om een identiteitsbewijs kan worden gevraagd:

- een automobilist die 's nachts op een verlaten industrieterrein rijdt;\
- na een geweldsincident; om de identiteit van mogelijke getuigen vast te stellen
- hangjongeren die overlast veroorzaken;
- bij een brand; tussen de toegestroomde belangstellenden kan de (mogelijke) brandstichter staan;
- bij evenementen zoals voetbalwedstrijden, demonstraties in geval van rellen of dreiging van het ontstaan van rellen;
- onrust of dreigend geweld in uitgaansgebieden en/of openbare manifestaties waarbij gevaar van ordeverstoring aanwezig is.

Bewaken en beveiligen

In het kader van bewaken en beveiligen is in Haaglanden een aantal locaties aangewezen waar specifieke bewakingsmaatregelen zijn genomen. In het kader van deze bewakingstaak is het toegestaan om mensen die zich verdacht gedragen om hun identiteitsbewijs te vragen. Wanneer er enige verdenking bestaat tegen deze personen dient tevens contact te worden opgenomen met Bureau Regionale Informatie.

Geldig identiteitsbewijs

Mensen met de Nederlandse nationaliteit dienen of een paspoort, of een identiteitskaart of een rijbewijs te kunnen tonen (een kopie van een van deze documenten is niet geldig). Mensen met een andere nationaliteit dienen zich te identificeren met een van de documenten opgenomen in de Vreemdelingenwet 2000.

M.E. Heerschap

korpschef